

Skutečně
zdravá škola

**Začněte od konce - od úkolů po vzdělávací
předměty**

Praktické vzdělávání ve škole

Někteří učitelé považují za obtížné využívat výuku praktických dovedností jako základu pro výuku daného předmětu. I když mají možnost využívat prostory pro praktickou výuku, učitelé ji obtížně obhajují ve smyslu naplnění cílů vzdělávacích osnov. Řešením může být začít od konkrétního úkolu, který směřuje k naplnění vzdělávacího cíle – začít od konce!

Začněte od konce

Jako výchozí bod pro plánování výuky daného předmětu se obvykle bere vzdělávací cíl či výstup.

Začít od konce znamená, že jako výchozí bod výuky vezmete konkrétní praktickou činnost. Například vytvoření vyvýšeného záhonu na školní zahradě umožňuje analýzu znalostí, dovedností a charakterových vlastností potřebných k vytvoření dobrého vyvýšeného záhonu.

Skutečně zdravá škola

Rozdělení úkolu na jednotlivé kroky

První část analýzy spočívá v rozdělení celkového úkolu na jednotlivé kroky, například:

1. Najděte vhodné nástroje a materiál
2. Vytvořte záhon
3. Postavte rám na záhon
4. Rovnoměrně rozložte půdu v záhonu

Přenositelné schopnosti a dovednosti

Vzdělávací cíle obsažené v učebních osnovách jsou nejčastěji kognitivní. Každý krok v praktickém úkolu (například rovnoměrné rozložení půdy v záhonu), ale rozvíjí i přenositelné schopnosti a dovednosti:

- Vytrvalost
- Koordinační a motorické dovednosti
- Přesnost
- Schopnost spolupracovat

Konkrétní dovednosti a odborné znalosti

Specifické dovednosti jsou získávány konkrétní činností, jako je například sklizeň rajčat (správný čas sklizně se pozná podle barvy plodu, která naznačuje, že jsou rajčata připravena na sklizeň).

Praktický úkol může také vyžadovat zvláštní odbornou znalost, například výsev semen v záhonech. K rozměření přesného množství semen podle osévané plochy, prostoru mezi rostlinami a procentu klíčivosti je třeba znát jednotlivé rostliny, kvalitu půdy a mít znalosti z matematiky.

Analýza předpokladů pro praktický úkol

Provedení každého kroku v daném úkolu vyžaduje přenositelné schopnosti, ale také konkrétní dovednosti a odborné znalosti v předmětu konkrétní činnosti.

Pokud jsou tyto podmínky splněny, lze dosáhnout úspěšného dokončení úkolu. Mapování požadavků na každý krok lze provést analýzou předpokladů, který vytvoří učitel společně se studenty (tabulka na dalším snímku).

Analýza pro úkol „Vytvořte záhon na setbu“

Popis činnosti v každém kroku	Přenositelné dovednosti a schopnosti	Konkrétní znalosti a dovednosti
Najděte nástroje	Trpělivost Vytrvalost	Znalost toho, kde jsou nástroje uloženy a jaké nástroje jsou potřeba
Vytvořte záhon	Interpretujte výkres a měření Vyberte materiály a rozměry a manipulujte s nástroji Používejte materiály efektivně Trpělivost vyvážená s účinností Vytrvalost Přesnost	Následujte a použijte stavební výkres. Vyberte materiály vhodné pro stabilitu, hmotnost, dostupný prostor a potřebný objem. Upravte konstrukci podle věku a schopností uživatelů.

Cíle učení a cíle dle osnov

Cíl toho, co by se studenti měli naučit, lze vyvodit z analýzy předpokladů pro daný úkol, která zase vycházejí z požadavků na splnění úkolu.

Většina cílů učení může být spojena s cíli v učebních osnovách. Problémy s propojením s učebními osnovami lze vyřešit zapojením úkolu do různých předmětů. Plánování vždy začíná praktickým úkolem a končí výstupy dle osnov.

Proč začít s aktivitou/úkolem?

Nejvíce nás obvykle motivuje úkol, který je nějak propojen s reálným světem; s konkrétními lidmi, zvířaty, činností nebo úkolem.

Propojení probouzí vůli postarat se o to, s čím jsme spojeni a na čem nám záleží. Odpovědnost nad úkolem pak převezme zvědavost a zvědavost, která povede ke změně k lepšímu.

Kroky lidského růstu a učení

Propojení: s místem, aktivitou, jinými lidmi

Na čem mi záleží: **Záleží** mi na tom, s čím jsem propojen

Co udělám: Budu **pracovat** a **učit** se o tom, na čem mi záleží

Přeměna: Budu a budeme **vytvářet** a **přeměňovat** k lepšímu

Tento materiál vznikl v rámci projektu „Rozvoj programu Skutečně zdravá škola“, který je spolufinancován Státním fondem životního prostředí České republiky na základě rozhodnutí ministra životního prostředí.

www.sfzp.cz

www.mzp.cz

Ministerstvo životního prostředí